

---



---

## **JUAN BAUTISTA ELIZANBURU (1828-1891)**

---



---

Sara'ko semea da eta buru argiko ikaslea. Frantze'ko gudarien kapitai izan zan baiña Napoleon azpiratua izan zanean, Sara'n geratu zan bizi izaten eta euskaltzaleakaz artu-emonetan.

Ez zan izan idazle ugaria, baiña berak idatzitako olerkiak ederrak eta oso ezagunak doguz. Piarres Adame elebarria be berea dau.

21 olerki daukaguz bereak eta guztiak ondo landuak.

Etxaide'k auxe diño: "Elizanburu'k itz neurtuetan ez ezik itz lauz ere landu zun gure euskera eta idazle zarretan -berrialdi atarian ba'da ere- au dogu ezpairik gabe, bai bertso eta bai prosari erri-mintzairaren kutsurik gabe garbikeria erantxi diona".

Ona emen zatituxu bat:

Urrundik ikusten dut, ikusten mendia;  
beraren giblean baitut nik herria;  
jadanik dut aditzen, zorion aundia!  
Ezkila maitearen hasperen ezia.

---



---

## **PEDRO IGNAZIO BARRUTIA (1682-1759)**

---



---

Aramaio'n jaioa, baiña ezkondu zan ezker bere bizi-tzea Arrasate'n igaro eban eta antxe egin eban eskribau-lana edo notaritza.

Idazle au ospetsua egin dauana, beronen antzerkia da, euskeraz lenengo antzerkia, egoaldean beintzat. Misterio de Navidad ipiñi eutson berak izena, baiña arrezkero aspaldion esaten jako "Gabon-gabeko ikusikizuna".

Antzerki txiki bat da, ondo antolatua. Ba-dau gatzat ta giarra..

Azkue'k argitaratu eban lenengoz: Azkue'k ba-zekian naiz euskera-aldeetik naiz antzerki-aldeetik zer zeukan esku-artean: "Erderazko gauza asko eta erderakadak geia-go euki-arren, guztia agertu nai izan dogu orain, ia 200 urte egin eban erara" diño Azkue'k.

Pastoralen, Noelen eta Marijesen bidetik doan antzerkia da.

Emeretzi atal aurkitu eutsozan G. Aresti'k, gaboneta-ko jazokizun gutiak azaltzeko.

Ona emen zatitxu bat:

Gaur dala gabon gaua, gaur dala gabon  
Gaur egiten jaku Jangoikoa gizon  
Os begi danboliñak, lutua ken bidi  
Fiesta degiogun infante oni  
Zerureanik dator gure artera  
Erratuai bidia erakustera.

---



---

## **FELIPE ARRESE BEITIA (1841-1909)**

---



---

Biotz sutsuko olerkaria izan zan eta aren garra orain-diño ez da illundu, diño L.Mitxelena'k.

Otxandiotarra dogu eta gasteiz'en ikasi eban marraz-kilaritza edo "dibujo" eta ortik sortu jakon santugin iza-teko lerea. Bizkai'ko eleiza askotan dagoz Arrese'k egin-dako santuak.

Gaiñera auzokoen laguntzaillea zan eta bere etxera joaten ziran asko aolku-billa.

Bere olerkiak apur bat negartiak dira, karlostarren gudetan foruak galdu genduzala gogoratzen daualako.

Ona emen zatitxu bat:

Neure biotzeko amatxu zarra,  
antxiñako ama euskera,  
seme leial bat orain datortsu  
azken-agurra emotera;  
ainbeste gerra goitu ezinda  
danori atsotu zara,  
zaurien zauriz galdu galduta,  
amatxo, zoaz iltera.

Eta beste bat:

Nun dira bada zure semiak (10)  
Foru ta euskera zaliak? (8)  
Nun dira, bada, Tubal, gure aita(10)  
Zure ondorengo garbiak?(8)  
Nun dira bada zure ume zintzo (10)  
eta leialen legiak?(8)  
Nun dira orain, orain negarrak(10)  
Nun dira nire begiak? (8)

---



---

## **JOSE MANUEL ETXEITA (1842-1915)**

---



---

Mundaka'n jaio ta il zan, baiña erbestean asko ibilli-ondoren.

Bilbao'n Nautika ikasi eban.

Manila'n alkate izatera eldu zan eta an bizi izan zan luzaro eta andik

biurtuta, azkenengo urteak Mundaka'n igaro ebazan.

Iru liburu dira bereak : 1) Josetxo (elebarria, 68 orrial-de). 2) Jaioterri maitia. 3) Au ori ta bestea, (neurtitzak dira, beste liburuetan agertuak.)

Josetxo da guztiak irakurri-bearrekoa.

Irakurri egizu aztertzeko

### **ARTZAIN ABESTIA**

Egunabarraz itzartzen gara,  
mendiratzeko ardiak,  
ikusgarriko artaldiakaz  
beteten doguz mendiak.  
Ortik-emendik jotzen dituguz  
alboka-soiñu zoliak,  
Olantxe beti izan oi dira  
Artzaiñen zorakeriak

**OLAZAR' tar Martin'ek**